

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมากสำหรับประเทศชาติ เพราะเป็นพื้นฐานในการที่จะนำประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ประเทศที่เจริญแล้วต่างได้พยายามปรับปรุงแก้ไขและจัดการศึกษาให้แก่คนในชาติของตนอย่างดีที่สุด และอย่างทั่วถึงเท่าที่จะทำได้ สำหรับการศึกษาด้านวิชาชีพพยาบาลก็เป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่งในบรรดาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของมนุษย์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน แต่เดิมมานั้นประเทศเรายังขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถ อันแท้จริงที่จะทำการรักษาพยาบาลผู้ป่วยไข้ และขาดผู้ที่มีคุณลักษณะจะถ่ายทอดวิชาการรักษาพยาบาลให้แก่ผู้สนใจใคร่ศึกษาวิชาพยาบาลนี้มาก จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2439 จึงเริ่มมีโรงเรียนสอนเกี่ยวกับวิชาการพยาบาลแห่งแรก ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีชื่อว่า โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาล¹ ปัจจุบันได้ยกฐานะเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 89 ตอนที่ 103 เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2515² การศึกษาด้านนี้ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมา

¹สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, หนังสือครบรอบ 48 ปีของสมาคมพยาบาล (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยพิทยา, พ.ศ. 2518), หน้า 155.

²สมาคมศิษย์เก่าพยาบาลศิริราช, "เหตุผลในการยกระดับภาควิชาในโรงเรียนพยาบาลฯ ศิริราช เป็นคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์" งานที่ถูกลบ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยพิทยา, พ.ศ. 2515), หน้า 23.

ตลอดเวลา ต่อมาในปี พ.ศ. 2457 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ก่อตั้งโรงเรียนพยาบาลสภาอากาศไทย¹ และปี พ.ศ. 2466 เอกชนได้ตั้งโรงเรียนของอรรถและอนามัยแมคคอร์มิค² ที่จังหวัดเชียงใหม่ เปิดสอนวิชาการพยาบาลทั่วไป จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2469 ได้มีการพัฒนาการศึกษาพยาบาลครั้งสำคัญไปสู่มาตรฐานสากล โดยสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์ได้ร่วมกับมูลนิธิร็อกเกิ้ลเฟลเลอร์ ให้ความช่วยเหลือในด้านการสอนวิชาการแพทย์ และการพยาบาล จนเป็นผลให้โรงเรียนพยาบาลอรรถและอนามัยโรงพยาบาลศิริราชเปลี่ยนหลักสูตรและขยายเวลาเรียน เพื่อผลิตพยาบาลชั้นมาตรฐานขึ้น³ หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการปรับปรุงคุณภาพของพยาบาลและยกมาตรฐานการศึกษาเป็นระดับวิชาชีพทัดเทียมกับต่างประเทศ ได้มีการขยายหลักสูตรวิชาการพยาบาลให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญาตรีในปี พ.ศ. 2499 เป็นแห่งแรกที่โรงเรียนพยาบาลอรรถและอนามัยศิริราช⁴ และปัจจุบันการศึกษานพยาบาลในประเทศไทยมีถึงระดับปริญญาโทและดุษฎีบัณฑิต โดยเริ่มเปิดสอนเมื่อปี พ.ศ. 2516 ที่แผนกวิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย⁵

¹สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, เรื่องเดิม, หน้า 162.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 171.

³วิเชียร ทวีลาภ, "ประวัติและวิวัฒนาการของโรงเรียนพยาบาลอรรถและอนามัย," ศิริราชพยาบาลอนุสรณ์ 72 ปี (พระนคร: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, พ.ศ. 2511), หน้า 58.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 64.

⁵สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, เรื่องเดิม, หน้า 225.

โรงเรียนพยาบาล เป็นสถาบันวิชาชีพอย่างหนึ่งที่ตั้งขึ้น เพื่อเตรียมบุคคล เพื่อให้
 บริการการพยาบาลแก่สังคม เตรียมผลิตคนที่มีความรู้ความสามารถให้ปฏิบัติงานด้าน
 การบริการการพยาบาลให้แก่สังคมและประเทศชาติ มาตรฐานการพยาบาลในปัจจุบัน
 และอนาคตย่อมขึ้นอยู่กับสถาบันการศึกษาในการจะผลิตพยาบาลที่มีความสามารถในการ
 ปรับปรุงดัดแปลงวิชาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม โดยการนำเอาวิวัฒนาการ
 ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาปรับปรุงการพยาบาลให้ก้าวหน้า เปลี่ยน
 แปลงแก้ไขทั้งในด้านการบริการและการศึกษา ในด้านการศึกษาวิชาพยาบาลนั้น จุด
 ประสงค์ส่วนใหญ่ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการแก่ประชาชนใน
 เรื่องของสุขภาพอนามัย และในการให้บริการนี้จะต้องมีความสามารถให้การพยาบาล
 ที่สมบูรณ์แบบ (Comprehensive Nursing Care) ด้วย ซึ่งหมายถึงการให้การพยาบาล
 เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยพิจารณา
 ถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลในแง่ของอายุ เพศ เชื้อชาติ การศึกษาฐานะ
 เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเชื่อและท่าทีของบุคคลเหล่านั้น¹ ดังนั้น
 จะเห็นว่าพยาบาลที่จะสามารถให้การพยาบาลที่สมบูรณ์แบบใดนั้น จะต้องประกอบด้วย
 ความรู้เป็นพื้นฐาน มีประสบการณ์ ทักษะ และบุคลิกภาพเป็นเครื่องส่งเสริมให้สามารถ
 ปรับปรุงผลงานได้ และจะต้องมีความกตริเริ่มสร้างสรรค์ และรับผิดชอบอย่างจริงจัง
 ซึ่งลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้จะบังเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับระบบการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ และผู้
 ที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ
 ความต้องการของสังคม

¹สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, การประชมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 4
 2515 (พระนคร: โรงพิมพ์แสงทองการพิมพ์, 2516), หน้า 174.

การศึกษาพยาบาลนักศึกษาวิชาชีพอื่น คือต้องประกอบด้วยความรู้ในด้านทฤษฎีและการรู้จักนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติพยาบาลผู้ป่วย (Application of Knowledge) นอกจากความรู้ทางทฤษฎีแล้ว ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องมีเมตตาธรรมอันสูง ยินดีช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างจริงจัง การศึกษาในด้านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติจำเป็นต้องกระทำควบคู่กันไปตลอดหลักสูตร¹ เพื่อที่จะให้นักศึกษามีการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้ป่วยในเวลาเดียวกัน โดยการให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงวิธีการนำเอาหลักวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาแล้ว ไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักศึกษาแต่ละคน และทำให้ผู้ป่วยได้รับการพยาบาลอย่างถูกต้องตามความต้องการ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งย่อมปรากฏผลเป็นการบริการที่ดีต่อผู้ป่วย และการที่โรงพยาบาลมีการบริการพยาบาลที่ดีต่อผู้ป่วย ก็เป็นการช่วยให้นักศึกษาได้รับการศึกษาที่ดีจากการปฏิบัติเช่นกัน งานของโรงเรียนและโรงพยาบาลจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวของกันอย่างแยกโดยเด็ดขาดไม่ได้

แต่เดิมนั้น โรงเรียนพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล มีการแบ่งงานตามหลักการบริหารออกเป็น 2 ฝ่ายคือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายโรงเรียน ซึ่งได้แก่ครูผู้ตรวจการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการของโรงพยาบาล แต่ที่จริงแล้วงานด้านการสอนและด้านการพยาบาลนี้ไม่สามารถจะแบ่งแยกกันได้อย่างเด็ดขาด เจ้าหน้าที่พยาบาลทุกคนต่างก็ทำหน้าที่ทั้ง 2 ด้าน (Dual Function) ครูทางด้านคลินิกนอกจากสอนในชั้นเรียนแล้ว ต้องทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการพยาบาลด้วย หัวหน้าก็มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการพยาบาลโดยตรง และมีหน้าที่ในการสอน แนะนำ ความคุ่มนักศึกษาในด้านการศึกษาปฏิบัติอีกด้วย ประกาศนียบัตรพยาบาลแม้มิได้มีหน้าที่โดยตรงในการสอน แต่ก็จำเป็นต้องทำหน้าที่ครูไปด้วยเช่นกัน โดยการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างที่ดี และ

¹ศิริราชพยาบาลอนุสรณ์ 72 ปี, เรื่องเดิม, หน้า 72.

ช่วยเหลือแนะนำนักศึกษาในทางที่ถูกต้อง ดังนั้นประกาศนียบัตรหรือหัวหน้าก็ถือถือครู
ในค่านคณินคณินเอง¹

ปัจจุบัน ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคณะแพทยศาสตร์ โรงเรียน
พยาบาลรามาธิบดี มีหน้าที่รับผิดชอบให้การศึกษแก่เจ้าหน้าที่วิชาชีพ ผู้ช่วยในแขนงต่าง ๆ
ที่ให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ให้บริการแก่ประชาชนในค่านป้องกัน รักษา และ
ส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งทำการวิจัย เพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชาชน² ภาควิชานี้ได้มี
การแบ่งงานตามหลักการบริหารการพยาบาล เช่น เกี่ยวกันกับหลักการตั้งกลาวข้างตน แต่
โรงเรียนพยาบาลดุสิตและอนามยศิริราชพยาบาล ได้ปรับปรุงการ ศึกษาและการบริการ
พยาบาลให้ทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การแพทย์
งานค่านการศึกษาของโรงเรียนซึ่งอยู่ในฐานะภาควิชาหนึ่งของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชได้
ขยายขึ้นเป็นทวีคูณ ต้องรับผิดชอบการศึกษาถึง 4 โปรแกรมการศึกษา ฉะนั้นโรงเรียน
พยาบาลดุสิตและอนามยศิริราชพยาบาลจึงได้รับอนุมัติให้ยกระดับฐานะจากภาควิชา
โรงเรียนพยาบาลดุสิตและอนามยศิริราชพยาบาลขึ้นเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ มหา
วิทยาลัยมหิดล ดังปรากฏในราชกิจจานุเบกษา ฉบับวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2515³
มีการแบ่งสายงานโดยแยกจากฝ่ายบริการของแผนกพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ ศิริราช
พยาบาล โรงเรียนพยาบาลศิริราช ซึ่งรับผิดชอบทำหน้าที่ให้บริการผู้ป่วยแต่อย่าง เดียว ไม่
ต้องรับผิดชอบในการสอน หรือติดตามผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาในหอผู้ป่วย ส่วนคณะ
พยาบาลศาสตร์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตพยาบาลเพื่อเป็นผู้นำทีมการพยาบาล เป็น
ครู เป็นผู้ให้การนิเทศ สามารถบริหารการพยาบาลได้เป็นอย่างดี และสามารถทำงาน
ร่วมกับผู้อื่นได้คืออีกค่าย ความรับผิดชอบของครูคือต้องทำหน้าที่สอนนักศึกษาทั้งในห้องเรียน

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 141.

² คณะแพทยศาสตร์โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, หลักสูตร
ของโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี (เอกสารอัครสำเนา), หน้า 1.

³ ลานพินิต, หน้า 19.

และในหอผู้ป่วย ทั้งยังต้องติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาในหอผู้ป่วยอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาให้รู้จักใช้หลักวิชาของศาสตร์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติพยาบาล โดยมีการสอน การแนะนำ และการนิเทศที่ดี เหมาะสมกับสถานการณ์ และทำให้ผู้ป่วย ได้รับการพยาบาลอย่างถูกต้องตามความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนักศึกษา จะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งมีทั้งเหตุการณ์ปกติและปัญหาต่าง ๆ อย่างมากมายที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วย ผู้ร่วมงานและผู้มาติดต่อ นอกจากจะให้การพยาบาล โดยตรงแล้ว ยังต้องปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ประจำวันด้วย และจะต้องมีการติดต่อ สัมพันธ์กับบุคคลทุกระดับ ดังนั้นการศึกษาในชั้นเรียนและการศึกษาภาคปฏิบัตินั้น นักศึกษา จะได้แสดงความสามารถและสมรรถภาพในด้านการเรียน การปฏิบัติงานทั้งในค่านส่วนตัว และหลักวิชาชีพของแต่ละคนที่ได้รับการศึกษา จึงจำเป็นต้องอาศัยครูเป็นตัวจักรสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ในเนื้อหาวิชา เป็นอย่างดี และสามารถนำความรู้นั้นมาประยุกต์กับการให้การพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพใน ทำนองเดียวกันก็สามารถนำประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติมาเสริมความรู้ในภาคทฤษฎี ได้อีกด้วย

การที่จะผลิตบุคลากรทางค่านพยาบาลที่มีคุณภาพดี จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ จากอาจารย์ที่มีคุณวุฒิสูง มีประสบการณ์ในค่านการสอนมาเป็นอย่างดี และมีจำนวนพอ เหมาะกับจำนวนนักศึกษา เพื่อการเรียนการสอนจะได้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ และนัก ศึกษาที่สำเร็จออกมาจะได้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีทักษะ ความสามารถในการทำงาน สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปแล้วการผลิตบุคลากรชั้นสูงในแต่ละสาขา นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งคือ อาจารย์ผู้สอนที่มีคุณภาพดี มีจำนวนและสัดส่วน พอสมควรกับนักศึกษาพยาบาล¹ ซึ่งโรงเรียนพยาบาลก็มีความจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยนี้เช่นกัน

¹นางเยาว์ กาศจนารีย์, "แนวโน้มนของหลักสูตรมหาวิทยาลัยและสถาบันเทียบเท่า," วารสารครุศาสตร์, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1-2 (ธันวาคม 2514-มกราคม, 2515), หน้า 36.

เนื่องจากมีการขยายตัวของการศึกษาในสาขาวิชาการพยาบาลเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีจึงจำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงให้อาจารย์พยาบาลมีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ โดยศึกษาต่อทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ เพิ่มพูนทักษะในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการผลิตพยาบาลออกมา เพื่อให้บริการผู้ป่วยและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสำรวจและประเมินการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของอาจารย์พยาบาล ก็จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาระดับปริญญาตรีให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีผลต่อการผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีควรคำนึงถึง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษางานของอาจารย์พยาบาลที่ได้ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันนี้มีขอบเขตการรับผิดชอบค่านิยมบ้าง มีปริมาณมากน้อยเพียงใด และมีความแตกต่างกันอย่างไรในแต่ละสถาบัน ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถและคุณวุฒิของอาจารย์แต่ละคน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนทางค่านิยมพยาบาลมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์พยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิชาชีพพยาบาลให้ดียิ่ง นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการปรับปรุงการศึกษาระดับปริญญาตรีให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงกิจกรรมในงานวิชาชีพของคณาจารย์พยาบาลแต่ละสถาบันในมหาวิทยาลัยมหิดลตามระดับวุฒิ และระยะเวลาของการปฏิบัติงาน
2. เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างในการปฏิบัติกิจกรรมของคณาจารย์พยาบาลระหว่างคณะพยาบาล ศาสตร์ กับภาควิชาพยาบาล ศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ตามลักษณะต่อไปนี้

- ✓ คานการสอน
- ✓ คานบริการพยาบาล
- ✓ คานบริหารวิชาชีพ
- ✓ คานการวิจัย
- ✓ คานการแต่งตำรา

การปกครอง การแนะแนวการศึกษาและกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร
งานเกี่ยวกับการพัฒนาอื่น ๆ

ปัญหา

1. อาจารย์วุฒิต่าง ๆ กันปฏิบัติกิจกรรมโดยส่วนรวม และแต่ละลักษณะ แยก-
ต่างกันหรือไม่
2. ประสิทธิภาพในการทำงานเมื่อผลต่อกิจกรรมการปฏิบัติงานของอาจารย์
พยาบาลหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. อาจารย์พยาบาลของคณะพยาบาลศาสตร์ และภาควิชาพยาบาลศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพ
ของอาจารย์พยาบาล แต่ละด้านแตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลที่มีอายุ
22 - 29 ปี และอายุ 30 - 55 ปี ของคณะพยาบาลศาสตร์ และภาควิชาพยาบาล
ศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยส่วนรวมและ
แต่ละด้านของกิจกรรม

2.1 อาจารย์พยาบาลที่มีอายุ 22 - 29 ปี ในคณะพยาบาลศาสตร์ และ
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ปฏิบัติกิจกรรมงาน
วิชาชีพของอาจารย์พยาบาลแต่ละด้านของกิจกรรมแตกต่างกัน

2.2 อาจารย์พยาบาลที่มีอายุ 30 - 35 ปี ในคณะพยาบาลศาสตร์ และ

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลแต่ละค่านของกิจกรรมแตกต่างกัน

2.3 อาจารย์พยาบาลที่มีอายุ 22 - 29 ปี และอายุ 30 - 55 ปี ในคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลโดยส่วนรวมและแต่ละค่านของกิจกรรมแตกต่างกัน

2.4 อาจารย์พยาบาลที่มีอายุ 22 - 29 ปี และอายุ 30 - 55 ปี ในภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล โดยส่วนรวมและแต่ละค่านของกิจกรรมแตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีของแต่ละสถาบัน ในมหาวิทยาลัยมหิดล โดยส่วนรวมและแต่ละค่านของกิจกรรม

3.1 อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิปริญญาตรี ในคณะพยาบาลศาสตร์และภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลโดยส่วนรวมและแต่ละค่านของกิจกรรมแตกต่างกัน

3.2 อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี ในคณะพยาบาลศาสตร์และภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล โดยส่วนรวมและแต่ละค่านของกิจกรรมแตกต่างกัน

3.3 อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ในคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลแต่ละค่านของกิจกรรมแตกต่างกัน

3.4 อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ในภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล แต่ละค่านของกิจกรรมแตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบการปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปของแต่ละสถาบัน ในมหาวิทยาลัยมหิดล โดยส่วนรวมและแต่ละค่านของกิจกรรม

4.1 อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี ในคณะ

พยาบาลศาสตร์ และภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล โดยส่วนรวมและแต่ละค่านของกิจกรรม แตกต่างกัน

4.2 อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ด้านการสอนตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ในคณะพยาบาลศาสตร์ และภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล โดยส่วนรวมและแต่ละค่านแตกต่างกัน

4.3 อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ด้านการสอน 1 – 5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ในคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล โดยส่วนรวมและแต่ละค่านแตกต่างกัน

4.4 อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ด้านการสอน 1 – 5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ในภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล โดยส่วนรวมและแต่ละค่านแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์พยาบาลที่ทำการสอน นักศึกษาระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการพยาบาล ในคณะพยาบาลศาสตร์ และภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ซึ่งจำแนกออกเป็น 7 ประเภทดังนี้คือ ด้านการสอน ด้านบริหารการพยาบาล ด้านบริหารวิชาชีพ ด้านการวิจัย ด้านการแต่งตำรา ด้านการปกครองและแนวทางการศึกษา และกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร และค่านงานเกี่ยวกับงานพัฒนาอื่น ๆ

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

1. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นครอบคลุมกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ในสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล

2. ผู้ตอบแบบสอบถามใดตอบแบบสอบถามตรงตามความเป็นจริงที่ปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลในปัจจุบัน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยไม่ได้นำไปหาความตรงและความเที่ยง ดังนั้นอาจมีความคลาดเคลื่อนของข้อมูลบ้าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว ดังนั้นอาจไม่ได้อะไรอย่างสมบูรณ์

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์จากการวิจัย ดังนี้

1. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการบริหารการพยาบาล ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
 2. เป็นประโยชน์ต่ออาจารย์พยาบาล ในการนำเอาผลของการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงงานบริหารวิชาการให้ดียิ่งขึ้น
 3. ผู้บริหารจะได้นำข้อค้นพบไปจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล
 4. เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ หรือผู้ที่จะทำการศึกษาวิจัยในค่านี้อีกไป
- คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยขอให้คำจำกัดความของคำบางคำ เพื่อสะดวกในการแปลความหมาย และมีความเข้าใจตรงกันดังนี้

งานวิชาชีพ

หมายถึงงานวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ซึ่งได้รับการศึกษาในหลักสูตรเฉพาะจากสถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษาสาขาการพยาบาล อันมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ ประการแรก ให้บริการพยาบาลแก่สังคมของประเทศชาติ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และจรรยาบรรณในการให้บริการเพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพของบริการและความเชื่อถือของสังคม ประการที่สอง ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องศึกษาค้นคว้า พิสูจน์ ปรับปรุง เพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาการ และการให้บริการบริการตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ตลอดเวลา และประการสุดท้ายเป็นงานวิชาชีพที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยเป็นสมาชิกของวิชาชีพพยาบาลไปได้ตลอดชีวิต มิใช่เป็นงานชั่วคราวระหว่างที่หางานอื่นทำยังไม่ได้

อาจารย์พยาบาล

หมายถึงผู้ที่ทำการสอนในคณะพยาบาลศาสตร์ และผู้ที่ทำการสอนในภาควิชาพยาบาลศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ อาจารย์พยาบาลที่ทำการสอนเฉพาะภาคทฤษฎี (Classroom instructor) อาจารย์พยาบาลที่ทำการสอนเฉพาะภาคปฏิบัติ (Clinical instructor) อาจารย์พยาบาลที่ทำการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (Classroom and clinical instructor)

กิจกรรมงานวิชาชีพ

หมายถึงงานด้านต่าง ๆ ที่อาจารย์พยาบาล ซึ่งเป็นประชากรในการทำการวิจัยครั้งนี้ ถือปฏิบัติอยู่ ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้ การสอน หมายถึงกิจกรรมที่อาจารย์จะต้องกระทำเกี่ยวกับการศึกษาในสาขาวิชาพยาบาล ตัวอย่างเช่น การจัดและพัฒนาหลักสูตร การสอนในห้องเรียนและสอนในหอผู้ป่วย เป็นต้น

การบริการพยาบาล หมายถึงกิจกรรมเกี่ยวกับการให้บริการแก่ผู้ป่วย หรือประชาชน โดยการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และ

คิดปมาประยุกต์ใช้ อาทิ เช่น การวางแผนการพยาบาลสำหรับผู้ป่วย การดูแลผู้ป่วยให้ได้รับความสุขสบาย การป้องกันโรค การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน และการประเมินผลการให้บริการ เป็นต้น

การบริหารวิชาชีพ หมายถึงกิจกรรมเกี่ยวกับงานบริหารวิชาการและธุรการด้านพยาบาล เช่น จัดอาจารย์สอนวิชาต่าง ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และร่วมวางแผนทางงบประมาณการศึกษาประจำปี เป็นต้น

การวิจัย หมายถึงงานวิจัยด้านการแพทย์และการพยาบาล โดยทำเป็นคณะ หรือโดยการให้ความร่วมมือในงานวิจัยนั้น ๆ อาทิ เช่น การดำเนินงานวิจัย การเสนองานวิจัยในชั้นต้น การเตรียมรายงานการวิจัยและการเขียนวิทยานิพนธ์

การแต่งตำรา หมายถึงการเขียนคำสอนและการเขียนคำราในสาขาวิชาพยาบาล เที่ยนบทความทางวิชาการ และแปลหนังสือในวิชาที่สอน

การปกครองและแนวทางการศึกษาและกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหารือปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านสุขภาพและการศึกษา สำหรับนักศึกษาพยาบาล

งานเกี่ยวกับการพัฒนาอื่น ๆ หมายถึงกิจกรรมพิเศษนอกเหนือจากงานประจำ เช่น เป็นกรรมการหลักสูตรการศึกษานพยาบาล เป็นกรรมการสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย เป็นผู้บรรยายเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการพยาบาลในสาธารณชน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยมหิดล คือมหาวิทยาลัยหนึ่งในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยคณะต่าง ๆ คณะที่มีการเรียนการสอนด้านการศึกษาพยาบาลคือ

คณะพยาบาลศาสตร์ มีคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ เป็นผู้บริหาร
 อาจารย์พยาบาลทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ ฝ่ายการศึกษาพยาบาลขึ้นตรง
 กับคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ เป็นภาควิชาหนึ่งของคณะแพทยศาสตร์
 โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล อาจารย์พยาบาลทุกคนอยู่
 ภายใต้การบังคับบัญชาของอาจารย์พยาบาล ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้า
 ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ เป็นภาควิชาที่มีหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์
 เป็นผู้บริหาร และภาควิชาขึ้นตรงกับคณบดีคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาล
 รามาธิบดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย